Raadsvoorstel

Portefeuillehouder: **Antoinette Ingwersen**		**Opgesteld door:** **Louise van der Veer , BOR Toezicht en Handhaving**
Besluitvormende vergadering: 28 september 2023	**Registratienummer collegebesluit:** 265711	**Raadsnummer** 2023-067
Titel / onderwerp: Vaststellen regionale Nota Bodembeheer en bijbehorende oplegnotitie.		
Samenvatting: De gemeente Nieuwkoop heeft samen met de andere gemeenten van de regio West-Holland een regionale nota bodembeheer opgesteld. Samen met het door het college vastgestelde regionale bodemfunctieklassenkaart en bodemkwaliteitskaart zal de nota bodembeheer ervoor zorgen dat het grondstromenbeleid in de regio West-Holland geoptimaliseerd wordt en kunnen besparingen worden gerealiseerd voor de gemeente en haar inwoners. Het ontwerpbesluit heeft voor een periode van zes weken ter inzage gelegen. In deze periode zijn er geen zienswijzen ingediend.		

Voorgesteld besluit:
De raad wordt voorgesteld het volgende te besluiten:

1. De regionale nota bodembeheer (met de daar in opgenomen lokale maximale waarden en de keuzes voor gebiedsspecifiek beleid) met bijbehorende oplegnotitie vast te stellen voor het eigen grondgebied.
2. Het gehele grondgebied van de gemeenten Hillegom, Kaag en Braassem, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Nieuwkoop, Noordwijk, Oegstgeest, Teylingen, Voorschoten en Zoeterwoude aan te wijzen als beheergebied waarbinnen grond- en baggerverzet mogelijk is op basis van de nota bodembeheer.
3. De bodemkwaliteitskaarten van de gemeenten Hillegom, Kaag en Braassem, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Nieuwkoop, Noordwijk, Oegstgeest, Teylingen, Voorschoten en Zoeterwoude te accepteren als bewijsmiddel van de chemische kwaliteit van de toe te passen grond vanuit deze gemeenten.
4. Onderstaande bevoegdheden met een uitvoerend karakter te mandateren aan het college van burgemeester en wethouders:

- wijzigingen van de bodemfunctieklassenkaart;
- het toevoegen van aanvullende gegevens aan de bodemkwaliteitskaart die geen invloed hebben op het gebiedsspecifiek beleid;
- het onder voorwaarden accepteren van een bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel voor de chemische kwaliteit van de toe te passen grond;
- het opnieuw bestuurlijk vaststellen van een gewijzigde bodemfunctieklassenkaart en/of bodemkwaliteitskaart onder voorwaarde dat de wijzigingen geen invloed hebben op het in de nota bodembeheer geformuleerde gemeentelijke gebiedsspecifieke beleid.

5. De regionale nota bodembeheer en de bijbehorende oplegnotitie in werking te laten treden de dag na bekendmaking.

burgemeester en wethouders van Nieuwkoop

TOELICHTING

Inleiding / aanleiding
Hergebruik van grond en baggerspecie is sinds 1 juli 2008 geregeld in het Besluit bodemkwaliteit en in de Regeling bodemkwaliteit. Het is niet zonder meer toegestaan om grond en baggerspecie ergens te ontgraven en op een andere plaats toe te passen of het tijdelijk op te slaan. Voorkomen moet worden dat het tijdelijk opslaan en het toepassen van grond en baggerspecie de ontvangende bodem verontreinigt en risico's vormt voor het (toekomstige) bodemgebruik.

In het Besluit bodemkwaliteit zijn hiervoor bevoegdheden en verantwoordelijkheden neergelegd bij lokale overheden. In het Besluit zijn twee beleidsvormen te onderscheiden:

- algemeen landelijk beleid (= generiek) en
- lokaal beleid (= gebiedsspecifiek). Dit beleid geeft de gemeenten de mogelijkheid om op bepaalde aspecten onderbouwd af te wijken van het generieke beleid. Onderbouwing is vereist omdat nooit sprake mag zijn van risico's bij het (beoogde) bodemgebruik.

Er wordt gestreefd naar duurzaam en efficiënt hergebruik van grond en baggerspecie, zodat minder materiaal hoeft te worden getransporteerd en gestort, minder primaire grondstoffen nodig zijn en de financiële en administratieve lasten verminderd worden. Voor toepassingen op de landbodem zijn gemeenten het bevoegd gezag.

Om volgens het besluit op een duurzame manier vorm te kunnen geven aan het grond- en baggerverzet dient een gemeente te beschikken over een:

- bodemfunctieklassenkaart (onbeperkt geldig);
- bodemkwaliteitskaart (maximaal 5 jaar geldig);
- nota bodembeheer (maximaal 10 jaar geldig).

In de Richtlijn bodemkwaliteitskaarten is opgenomen dat een bodemkwaliteitskaart elke 5 jaar moet worden geëvalueerd en, indien nodig, moet worden geactualiseerd. Voor de nota bodembeheer is deze termijn 10 jaar. Voor een bodemfunctieklassenkaart is er geen termijn gesteld voor actualisatie.

Bodemfunctieklassenkaart
(vastgesteld door college op 27 juni 2023)
Een wettelijk voorschrift in het generieke én gebiedsspecifieke kader is dat de gemeente een bodemfunctieklassenkaart van haar gebied vaststelt (artikel 55, derde lid van het Besluit). Een bodemfunctieklassenkaart geeft de ligging aan van gebieden met de functies wonen, industrie en landbouw/natuur. Hierbij is de gevoeligste functie binnen een gebied leidend. Als deze kaart niet is opgesteld, mag alleen schone grond of baggerspecie worden toegepast. Deze kaart is verplicht voor generiek én gebiedsspecifiek beleid. De gemeente Nieuwkoop beschikt al over een lokale bodemfunctieklassenkaart. Deze nieuwe kaart is geactualiseerd met o.a. nieuwe woningbouwgebieden en de kaart is uitgebreid met regiogemeenten.

Bodemkwaliteitskaart
(vastgesteld door college op 27 juni 2023)
Een bodemkwaliteitskaart geeft de actuele kwaliteit van de bodem weer. Hiertoe wordt het gebied waar de kaart voor geldt ingedeeld in zones met dezelfde gemiddelde kwaliteit. De actuele bodemkwaliteit wordt onderverdeeld in landbouw/natuur (= schone grond ook wel AW2000 genoemd), wonen (= licht verontreinigde grond) en industrie (= licht tot maximaal matig verontreinigde grond). Deze kaart is een statistische bewerking van alle relevante bekende bodemonderzoeksgegevens in de gemeente(n). Per zone wordt de gemiddelde kwaliteit bepaald (naast andere statistische waarden). Een bodemkwaliteitskaart is verplicht als er gebiedsspecifiek beleid wordt vastgesteld.

Nota bodembeheer
(vast te stellen door raad)
Een gemeente kan in een nota bodembeheer gebiedsspecifiek beleid vastleggen om de lokale bodemkwaliteit en het huidige / toekomstige gebruik en beheer van de bodem beter op elkaar af te stemmen. Met gebiedsspecifiek beleid kan meer ruimte worden gecreëerd voor de afzet van vrijkomende grond- en baggerstromen. Dit is mogelijk door lokale maximale waarden (LMW) op te stellen. Zo kan worden gestuurd op het beschermingsniveau en de toepassingsmogelijkheden voor grond en baggerspecie binnen (delen van) het beheergebied. Hierbij moet wel worden vastgehouden aan het basisprincipe van het Besluit; namelijk dat de kwaliteit van de grond en/of baggerspecie die wordt toegepast in een gebied altijd geschikt moet zijn voor de functie die dat gebied heeft. Ook mag er door het grond- en/of baggerverzet niet méér verontreiniging ontstaan dan er voor die tijd in een beheergebied aanwezig was.

Om gebruik te kunnen maken van gebiedsspecifiek beleid, dient een onderbouwde nota bodembeheer te worden opgesteld.

Regionaal gebiedsspecifiek beleid
Om het bodembeheerbeleid beter en duurzamer vorm te geven heeft de gemeente Nieuwkoop samen met andere gemeenten dit regionale beleid voor de regio West-Holland opgesteld. Met dit beleid wordt het gemeentelijk bodembeheergebied daarmee uitgebreid tot de gemeentelijke grondgebieden van de gemeenten Hillegom, Kaag en Braassem, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Nieuwkoop, Noordwijk, Oegstgeest, Teylingen, Voorschoten en Zoeterwoude. De gemeente Katwijk stelt haar eigen bodemnota op maar committeert zich wel aan de regionale bodembeheernota met de gemeenten in de regio West-Holland.

In de nota bodembeheer staat het vast te stellen (gebiedsspecifieke) beleid. Voor een overzicht van deze beleidspunten wordt verwezen naar bijlage 1.

Mandateren bevoegdheden
Het college is bevoegd voor het vaststellen van een bodemfunctieklassenkaart en een bodemkwaliteitskaart als de gemeente geen nota bodembeheer heeft vastgesteld. De gemeenteraad is bevoegd gebiedsspecifiek grondstromenbeleid (de nota bodembeheer) en eventuele toekomstige wijzigingen op dit beleid vast te stellen. In de nota bodembeheer worden de bodemfunctieklassenkaart en bodemkwaliteitskaart verplicht als bijlage opgenomen. Als na vaststellen van de nota bodembeheer iets verandert aan de bodemkwaliteitskaart, zou dit ook wat aan de nota bodembeheer kunnen veranderen en dan is de gemeenteraad daartoe bevoegd. Om praktische redenen worden besluiten met een uitvoerend karakter weer teruggegeven (gemandateerd) aan het college. Het betreft besluiten voor:

1. wijzigen van de bodemfunctieklassenkaart;
2. het toevoegen van aanvullende gegevens aan de bodemkwaliteitskaart die geen invloed hebben op het gebiedsspecifieke grondstromenbeleid;
3. het onder voorwaarden accepteren van een bodemkwaliteitskaart van een andere gemeenten als bewijsmiddel voor de chemische kwaliteit van de toe te passen grond;
4. het opnieuw bestuurlijk vaststellen van een gewijzigde bodemfunctieklassenkaart en/of bodemkwaliteitskaart;

Onder voorwaarde dat de wijzigingen geen invloed hebben op het in deze nota geformuleerde gebiedsspecifieke grondstromenbeleid.

NB Het vaststellen van nieuw of gewijzigd gebiedsspecifiek beleid (Lokale Maximale Waarden of afwijkende percentages bijmenging bodemvreemd materiaal) kan conform artikel 44 van het Besluit bodemkwaliteit niet worden gemandateerd.

Beoogd (maatschappelijk) effect
De nota bodembeheer geeft regels en richtlijnen voor iedereen die bij het voorbereiden van projecten of het uitvoeren van bodemwerken rekening moet houden met de kwaliteit van de bodem.

De nota heeft 2 doelen:

1. Het stellen van regels voor duurzaam en efficiënt hergebruik van vrijkomende grond in de regio. Door niet meer per gemeente naar de bodem te kijken, maar in de grotere regio, vinden grondstromen soepeler en dus efficiënter hun weg. Dit levert als bijkomstig voordeel op dat wordt bijdragen aan de circulaire economie. Verder verminderen de administratieve en de financiële lasten voor burgers, bedrijfsleven en overheid. Het gebiedsspecifieke beleid voorkomt transportbewegingen, kosten voor onderzoek/ aanvoer/ afvoer/ reiniging/ stort en tijd.
2. Het beleidsmatig verankeren van bodembeleid. Het beleidsmatig verankeren van het bodembeleid komt erop neer dat de activiteiten grondverzet en bodemsanering zo eenduidig mogelijk worden beoordeeld. Dit maakt het beleid helder voor burgers en bedrijven in de regio en voor bedrijven die binnen de regio werkzaamheden in de bodem uitvoeren.

Kader / eerdere besluiten / voorgeschiedenis
Besluit bodemkwaliteit, Regeling bodemkwaliteit, Richtlijn bodemkwaliteitskaarten.

Participatie / betrokken partijen / personen
In het kader van het Besluit bodemkwaliteit is het college bevoegd de bodemfunctieklassenkaart en bodemkwaliteitskaart vast te stellen. De gemeenteraad is bevoegd tot vaststelling van de nota bodembeheer en de bijbehorende gebiedsspecifieke toepassingskaarten. Dit is waarom het college eerst de kaarten heeft vastgesteld waarna ze kunnen worden opgenomen in deze vast te stellen nota bodembeheer door uw gemeenteraad. De uitgebreide voorbereidingsprocedure is van toepassing voor de nota bodembeheer.

Procedure

- De regionale bodemfunctieklassenkaart en bodemkwaliteitskaart zijn na vaststelling op 27 juni 2023 door het college bekendgemaakt. Het betreft besluiten van algemene strekking en er staat geen bezwaar/beroep voor open (artikel 8:2 van de Algemene wet bestuursrecht). De besluiten treden in werking nadat zij zijn bekendgemaakt.
- De nota bodembeheer met bijbehorende oplegnotitie is eerst als ontwerpbesluit door het college voor zienswijze gepubliceerd voor een periode van zes weken volgens de uitgebreide voorbereidingsprocedure (tot en met 11 augustus 2023). Op de publicatie van het ontwerpbesluit zijn geen zienswijzen ingediend.
- Na vaststelling door uw raad zal de nota met bijbehorende oplegnotitie nog voor beroep ter inzage worden gelegd.

Duurzaamheidsaspecten
Met dit beleid wordt gestreefd naar duurzaam en efficiënt hergebruik van grond en baggerspecie:

- De gemeente brengt milieuvriendelijk bodembeheerbeleid in uitvoering dat praktisch uitvoerbaar, milieu hygiënisch verantwoord en transparant is;
- Er komen meer toepassingslocaties beschikbaar om vrijkomende grond en bagger duurzaam her te gebruiken;
- Het gebruik en de aankoop van primaire én secundaire grondstoffen (bijvoorbeeld zand uit zandwinputten of grond van een grondbank) wordt verminderd;
- De druk op het wegennet, de uitstoot van uitlaatgassen, stikstof en fijnstof en het gebruik van energie wordt verminderd (grond hoeft minder ver te worden getransporteerd, geen extra productie door grondverwerker).

Gezondheid

Niet van toepassing.

Varianten met argumenten voor en tegen
Tegen
Indien er geen nota bodembeheer wordt vastgesteld, wordt voor het grondstromenbeleid gewerkt met het landelijk generieke kader. Aannemers, projectontwikkelaars en de diverse afdelingen van de gemeente kunnen dan blijven werken met het al jaren bekende landelijke beleid. Hiermee worden echter wel meer kosten gemaakt dan met het opgestelde gebiedsspecifieke beleid in de regionale nota bodembeheer, omdat er minder grond kan worden hergebruikt in de regio. Hierdoor blijven er onnodig meer transportbewegingen nodig en meer aankoop van primaire en secundaire grondstoffen.

Voor
Met het vaststellen van de kaarten en nota kan het grondstromenbeleid in de regio West-Holland worden geoptimaliseerd en kunnen besparingen worden gerealiseerd voor de gemeente en haar inwoners. Daarnaast heeft het een positief effect op diverse duurzaamheidsaspecten.

Voorgesteld besluit
1. De regionale nota bodembeheer (met de daar in opgenomen lokale maximale waarden en de keuzes voor gebiedsspecifiek beleid) met bijbehorende oplegnotitie vast te stellen voor het eigen grondgebied.
2. Het gehele grondgebied van de gemeenten Hillegom, Kaag en Braassem, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Nieuwkoop, Noordwijk, Oegstgeest, Teylingen, Voorschoten en Zoeterwoude aan te wijzen als beheergebied waarbinnen grond- en baggerverzet mogelijk is op basis van de nota bodembeheer.
3. De bodemkwaliteitskaarten van de gemeenten Hillegom, Kaag en Braassem, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Nieuwkoop, Noordwijk, Oegstgeest, Teylingen, Voorschoten en Zoeterwoude te accepteren als bewijsmiddel van de chemische kwaliteit van de toe te passen grond vanuit deze gemeenten.
4. Onderstaande bevoegdheden met een uitvoerend karakter te mandateren aan het college van burgemeester en wethouders:
- wijzigingen van de bodemfunctieklassenkaart;
- het toevoegen van aanvullende gegevens aan de bodemkwaliteitskaart die geen invloed hebben op het gebiedsspecifiek beleid;
- het onder voorwaarden accepteren van een bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel voor de chemische kwaliteit van de toe te passen grond;
- het opnieuw bestuurlijk vaststellen van een gewijzigde bodemfunctieklassenkaart en/of bodemkwaliteitskaart onder voorwaarde dat de wijzigingen geen invloed hebben op het in de nota bodembeheer geformuleerde gemeentelijke gebiedsspecifieke beleid.

5. De regionale nota bodembeheer en de bijbehorende oplegnotitie in werking te laten treden de dag na bekendmaking.

Kanttekeningen / risico's en beheersmaatregelen
De regionale nota bodembeheer met de bijbehorende kaarten wordt vastgesteld voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet.
Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet vervallen de huidige wet- en regelgeving voor bodemsanering en het functioneel en nuttig toepassen van grond en gerijpte baggerspecie. Bodem wordt daarmee een integraal deel van de Omgevingswet.

Op het moment dat de Omgevingswet van kracht wordt, worden de regels uit de regionale nota bodembeheer die vallen onder het overgangsrecht van de Aanvullingswet bodem van rechtswege gelijkgesteld aan het tijdelijk deel van het omgevingsplan. Overig gebiedsspecifiek gemeentelijk bodembeleid verliest onder de nieuwe regelgeving zijn grondslag, als hier geen nieuwe regels voor opgesteld zijn.

Om te voorkomen dat een deel van het nu vast te stellen gebiedsspecifieke regionale bodembeleid bij inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn werking weer verliest, dient het gemeentelijk beleid dat niet valt onder het overgangsbeleid van de Aanvullingswet bodem, te worden vastgesteld als een beleidsregel welke blijft gelden onder de Omgevingswet. Daarvoor is door de Omgevingsdienst een oplegnotitie opgesteld die gelijktijdig met de regionale nota bodembeheer en de bijbehorende kaarten wordt vastgesteld door de gemeenteraad.

Met het vaststellen van de nota bodembeheer en de bodemkwaliteitskaart worden sommige regels verruimd en andere regels strenger gemaakt. Het uiteindelijke doel is om zoveel mogelijk grond en baggerspecie her te gebruiken, terwijl er door het grond- en/of baggerverzet niet meer verontreiniging mag ontstaan dan voor die tijd in een gebied aanwezig was.

Financiële en Juridische gevolgen
Het juridische gevolg is dat door vaststelling van de regionale nota bodembeheer en bijbehorende oplegnotitie de weg wordt vrijgemaakt om grond en bagger in een groter grondgebied, volgens de vast te stellen regels, toe te passen.

De financiële consequenties voor het opstellen van de regionale bodemfunctieklassenkaart, bodemkwaliteitskaart en nota bodembeheer zijn verwerkt in de begroting van de Omgevingsdienst West-Holland.

Met deze regionale kaarten en nota kunnen besparingen worden gerealiseerd voor de gemeente en inwoners omdat:

- Meer grondstromen kunnen plaatsvinden zonder dat voorafgaand de kwaliteit van de grond moet worden onderzocht. Voor de gemeente en derden kan dit besparing opleveren in tijd en kosten.
- Transport-, reinigings- en/of stortkosten van grond en bagger worden beperkt.

Bijlagen
Regionale nota bodembeheer
Oplegnotitie (17 april 2023)
Regionale bodemfunctieklassenkaart
Regionale bodemkwaliteitskaart
Bijlage 1 regionale nota bodembeheer (aspecten (gebiedsspecifieke) beleid)

Advies meningsvormende raad II 14 september 2023
De raad heeft voldoende informatie om een besluit te nemen. Het wordt een hamerstuk in de volgende besluitvormende raadsvergadering.